

Ústav teorie a praxe ošetrovatelství 1. LF UK**Posudek vedoucího práce**

Název: Problematika zvládnání neklidu a agrese u pacientů
Autor práce: Bc. Jiřina Hauznerová
Vedoucí práce: Doc. PhDr. Richard Jedlička, Ph.D.
Oponent: PhDr. Alena Mellanová, CSc.

Volba tématu: Vybrané téma je velmi živé. K problematice práv pacientů a užití omezovacích prostředků ve zdravotnických a sociálních službách probíhá diskuse jak mezi odborníky, tak ve sdělovacích prostředcích a v nejširší veřejnosti (síťová lůžka, izolace apod.). Rovněž se stále častěji setkáváme se zprávami o násilí vůči zdravotnickým pracovníkům při výkonu služby. Analýza obrazu ošetrovatelské péče o agresivního pacienta v článkách publikovaných ve zdravotnických časopisech za období 1990 až 2005 může přispět k řešení otázek po správném zvládnání ošetrovatelsky náročných situací. Předkládaná diplomová práce může rovněž přispět k diskusi o etice ošetrovatelské profese.

Cíl práce: Cílem práce se zjistit, jak by měl vypadat profesionální přístup k neklidnému a agresivnímu pacientovi v rámci ošetrovatelského procesu. Dalším cílem je popsat problémy související se zvládnáním neklidného a agresivního pacienta v souvislosti s poskytováním zdravotní péče (zjistit metody, které jsou využívány nejčastěji ke zklidnění zmateného, agresivního a neklidného pacienta v rámci ošetrovatelské péče).

Teoretická část: Teoretická východiska jsou popsána na s. 18 – 27. Jde o stručnou historickou rekapitulaci toho, jak bylo zacházeno s neklidnými a zmatenými nemocnými (především s duševně chorými) v minulosti. Jsou připomenuty tři tzv. psychiatrické revoluce, které dostarovali Philippe Pinel – reformátor léčení choromyslných, zakladatel psychoanalýzy Sigmund Freud a objev trankvilizačního a sedativního účinku neuroleptik. V dalším textu se autorka věnuje vztahům stresu, neklidu, zmatenosti, pohotovosti určitých jedinců k agresi a nejčastějším vyvolavatelům násilného chování. Posléze shrnuje současné přístupy ke zvládnání neklidných a zmatených pacientů.

Empirická část: Výzkumný problém je jasně definován a jsou srozumitelně vymezeny důvody k jeho zkoumání. V souladu s formulací problému je stanoven hlavní cíl práce a jsou určeny i cíle dílčí. Výzkumná metodika vycházející ze zásad vymezených B. Glasserem a A. Straussem (opírající se o tzv. „grounded theory“) je popsána na straně 28 až 37 prezentovaného textu. Uznání si zaslouží fakt, že Jiřina Hauznerová byla schopna poměrně obtížnou metodiku nejen dobře zvládnout, ale rovněž ji za podpory školitele tvůrčím způsobem rozpracovat pro potřeby kvalitativní analýzy dokumentů týkajících se popisu ošetrovatelského procesu.

• **Užité metody výzkumného šetření a charakteristika zkoumaného vzorku:**

Užitou výzkumnou metodu představuje trojstupňová kvalitativní analýza souboru 217 článků otištěných ve 37 zdravotnických periodících v období mezi roky 1990 až 2005. Zkoumané texty se zabývaly především problematikou násilného chování u nemocných a vhodnými způsoby jeho zvládnání. J. Hauznerová sleduje, kterým aspektům komplexní ošetrovatelské péče, zvládnání a prevence násilného chování byla věnována největší pozornost autory

zkoumaných článků. Jako pomocné metody je užito kvantitativní analýzy vybraných faktorů (např. počet článků vydaných v jednom kalendářním roce, nejčastější profesní postavení autora článku, jeho pracoviště) a nastalých proměn ve sledovaném časovém pásmu. Je popsána rostoucí četnost článků v souvislosti se společenskými proměnami a veřejnou diskusí o vhodnosti užívání síťových lůžek.

• **Výstupy, výsledky, jejich přínos:**

Výstupy jsou přesvědčivé: autorka na souboru více než dvou set odborných textů publikovaných během 15 let dokumentuje vývoj názorů na užívání omezovacích prostředků a pacifikaci neklidu, přičemž poukazuje na rostoucí význam preventivních opatření, profesionální připravenosti zdravotnických pracovníků a užití psychologického přístupu. Správně je autorkou připomenuto, že užití psychofarmak a psychoterapeuticky vedeného rozhovoru má své limity (např. v případě ebriety, komatózních stavů, u podezření na konzumaci psychoaktivních látek v kombinaci s úrazy CNS). Za velmi cennou lze označit popsanou metodiku analytické práce s texty, která umožňuje realizovat další obdobně orientované výzkumy.

Literatura a práce s literaturou: Základní literatura, z níž autorka vychází, obsahuje 51 položek a zkoumané prameny (analyzované odborné články) čítají dalších 217 položek. Citace jsou relevantní, jsou prováděny v souladu s příslušnými normami a umožňují čtenáři pohodlnou identifikaci užitých publikací. Zvláštní uznání zaslouží překlad britské příručky: *Violence – Clinical Guideline 25. London: National Institut for Clinical Excellence, 2005.* Rozsahem prostudovaných pramenů a svědomitostí přístupu k nim splňuje Jiřina Hauznerová nároky na práce doktorské.

Formální náležitost, vnější úprava, přehlednost: Práce je přehledně členěná, vnější úprava je na velmi dobré úrovni, relativní chyby představují stylistické neobratnosti a občasné neopravené přepisy.

Kvalita příloh: Kvalita příloh je na velmi vysoké úrovni. Přílohy jsou názorné a výborně dokumentují užitou metodiku i celý postup výzkumné činnosti.

Celkové hodnocení práce:

Předkládaná diplomová práce Jiřiny Hauznerové: *Problematika zvládnutí neklidu a agrese u pacientů (Analýza obrazu ošetrovatelské péče o agresivního pacienta v textech článků ve zdravotnických časopisech za období 1990 až 2005)* je nadmíru svědomitě zpracována a lze ji hodnotit jako přínosnou. Za zvláštní chvály hodnou pokládám část práce týkající se metodologie ošetrovatelského výzkumu. Doporučuji publikovat stručné shrnutí získaných poznatků v rámci sesterské konference, případně časopisecky.

Otázky k obhajobě:

1. Jaké problémy by v dané oblasti měly být dále zkoumány?
2. Jaký typ pacientů představuje podle soudu autorky pro zdravotníky největší riziko z hlediska možného napadení?

Návrh klasifikace: výborně

Praze 4. června 2007

Podpis vedoucího práce:

Doc. PhDr. Richard Jedlička, Ph.D.